

Franciscus Romanusweg 38 6221 AH Maastricht

Emma Sara Hartog-Moses

Emma werd geboren op 1 maart 1886 in Weilerswist in Duitsland. Haar vader was Thobias Moses, geboren op 15 juli 1859 in Zündorf in Duitsland, haar moeder Josephina Schweizer, geboren rond 28 februari 1858 in Weilerswist in Duitsland. Zij had de Duitse nationaliteit.

In Weilerswist trouwde zij op 28 juli 1912 met Hugo Israel Moses. Hij werd op 30 januari 1886 geboren als zoon van Abraham Hartog en Sara Kamp. Zijn vader was slager, zelf werkte Hugo als veehandelaar. Hij was lid van de "Reichsbund jüdischer Frontsoldaten", die zich teweer stelde tegen het antisemitisme in Duitsland.

Zij kregen drie kinderen: Fritz, geboren op 23 mei 1913, Kurt, geboren op 5 november 1919, en Sara Edith, geboren op 17 juni 1923 in Haaren in Duitsland. De kinderen hebben de oorlog overleefd.

Op www.Bevrijdingsportretten.nl/portret/kurt-tina-hartog/ is een uitgebreide biografie van Kurt te vinden, waarbij de andere gezinsleden en hun wederwaardigheden ook vermeld worden. De kinderen en kleinkinderen van Kurt wonen in de Verenigde Staten.

Kurt en Tina Hartog ten tijde van de bevrijding – zij waren op 30 maart 1944 in het kamp getrouwd.

In 1939 woonde het gezin in Aken – voor Emma en Hugo liggen daar sinds 15 juni 2016 struikelsteentjes.

De Stolpersteine van Emma en Hugo bij Alt-Haarener-Straße 20 in Aken, Duitsland

Emma, Hugo en de drie kinderen vluchtten op 12 januari 1939 naar Rotterdam. Hugo werd als Duitser in mei van datzelfde jaar geïnterneerd, waarna hij omkwam bij het bombardement op die stad op 14 mei 1940. Hij werd begraven op de begraafplaats Crooswijk, in een gezamenlijk graf met 550 andere slachtoffers. Kurt werd 2 november 1939, waarschijnlijk samen met broer Fritz, geïnterneerd in Westerbork.

Na het bombardement op 19 november 1940, verhuisden moeder Emma en Sara Edith naar Maastricht, van waaruit ze, aldus Edith, Kurt en Fritz in Westerbork konden bezoeken. Moeder en dochter woonden eerst op de Wilhelminasingel 92 en vanaf 6 mei 1941 aan de Franciscus Romanusweg 38.

Op 25 augustus 1942 werd zij gearresteerd en naar Westerbork overgebracht – in het Maastrichtse bevolkingsregister is genoteerd dat zij op 17 december 1942 naar het buitenland vertrok.

De familie Hartog in kamp Westerbork; Fritz links, Kurt midden
Kurt, Fritz en hun moeder woonden in één van de huisjes in het kamp. Dat was vergeleken met de grote barakken die later gebouwd werden, een luxe situatie: er was meer privacy.

Op 18 januari 1944 werd zij gedeporteerd naar Theresienstadt, samen met 870 anderen, in trein 83. Zij is in Auschwitz vermoord op 30 oktober 1944. Zij was toen 58 jaar.

Emma hoorde evenals Johanna en Claire (hierna) met de andere Limburgse Joden bij de eerste grote deportatie van 25 augustus, maar Emma verbleef - heel uitzonderlijk - anderhalf jaar in Westerbork voordat zij naar het concentratiekamp Theresienstadt werd getransporteerd. Dit kamp was voor de Duitsers een model-kamp, bedoeld voor propaganda. Met veel namaak-voorzieningen en -bezigheden door de minst uitgehongerde bewoners werd het kamp gepresenteerd als een stad door de Führer aan de Joden geschonken, waarmee ook het Rode Kruis werd misleid.

Johanna Aleksandrowicz-Groonheim

Johanna werd geboren op 5 februari 1899 in Doetinchem. Haar vader was Abraham Groonheim, haar moeder Regina Zondervan. Zij had de Poolse nationaliteit.

In Keulen trouwde zij op 3 juli 1921 met Hermann Aleksandrowicz. Op 14 mei 1922 kregen zij een dochter, Claire.

Op 28 januari 1939 vluchtte zij vanuit Aken naar Rotterdam. Op 19 november 1940 kwam zij naar Maastricht, samen met haar dochter. Daar woonde zij eerst op de Wilhelminasingel 92 en vanaf 6 mei 1941 aan de Franciscus Romanusweg 38.

Op 25 augustus 1942 werd zij gearresteerd en op 28 augustus gedeporteerd, met 608 anderen, in trein 14. Op 31 augustus werd zij in Auschwitz vermoord. Zij was toen 43 jaar.

Claire Aleksandrowicz

Claire is de dochter van Johanna – zij werd geboren op 14 mei 1922 in Keulen. Zij had de Poolse nationaliteit en haar beroep was coupeuse / modiste.

Vanuit Keulen vluchtte zij op 16 december 1938 naar Rotterdam, als Joodse vluchteling op basis van de ministeriële circulaire nummer 36289. Zij woonde op meerdere adressen in Rotterdam en Breda, vanaf 3 juni 1940 op dezelfde adressen als haar moeder. Samen kwamen zij naar Maastricht, op 19 november 1940. Zij woonden op de Wilhelminasingel 92 en vanaf 6 mei 1941 aan de Franciscus Romanusweg 38.

Over het gezin Aleksandrowicz is op de website Joods monument de inboedellijst van hun Maastrichtse woning opgenomen – drie kamers, keuken en gang, waarbij moeder en dochter kennelijk een slaapkamer deelden.

Claire werd samen met haar moeder op 25 augustus 1942 gearresteerd en op 28 augustus gedeporteerd, met 608 anderen, in trein 14. Zij was – tot dusverre – de eerste die niet bij aankomst vermoord werd, maar een maand later, op 23 september 1942. Zij werd 20 jaar.

Herman van Rens schrijft op p. 132: De 131 vrouwen, kinderen en mannen van 50 tot 60 jaar vonden allemaal de dood in Auschwitz, 126 op 31 augustus in de gaskamers terwijl vijf jonge meisjes nog werden geselecteerd en enkele weken later werden vermoord, waaronder de 18-jarige Gertrud Lehmann (Spoorweglaan) en de 20-jarige Claire Aleksandrowicz.